

DJELATNOST ODSJEKA ZA ARHEOLOGIJU I ARHEOLOŠKOG ZAVODA FILOZOFSKOG FAKULTETA TIJEKOM 1997. GODINE

Marina Milićević Bradač
HR-10000 Zagreb, Hrvatska
Odsjek za arheologiju
Filozofskog fakulteta
I. Lučića 3

Redovita djelatnost

U akademsku godinu 1997/98. upisano je 27 studenata, a na Odsjeku je te godine studiralo ukupno 130 studenata. Održana su dva ciklusa predavanja na poslijediplomskom studiju. Uz nastavnike Odsjeka M. Zaninovića, N. Majnarić-Pandžić, A. Durmana, M. Milićević Bradač, M. Sanader i S. Vrdoljak, na poslijediplomskom su studiju predavali i vanjski suradnici B. Migotti, B. Kuntić-Makvić, M. Šlaus, S. Forenbaher.

Projekti

U 1997. godini nastavljen je rad na znanstvenim projektima Arheološkog zavoda. M. Zaninović je u okviru projekta rekognoscirao dijelove otoka Hvara izgorjele u požaru; dijelove Vira i neke uvale ispod sela Brusja, te predio oko Tora, sve na Hvaru. Istraživao je moguće lokacije za kamenolom, te mogućnosti korištenja lokalnog kamena za gradnju zidova antičkog Fara, u predjelu poluotoka Kabal i gradine Glavica na sjevernoj strani lokacije Fara. M. Sanader je u okviru projekta "Gardun-rimski vojni logor Tilurij" počela rekognosciranje u selu Gardun kraj Trilja, a u kolovozu je završeno 15-dnevno geodetsko snimanje Garduna u suradnji s Geodetskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu. U okviru rada na projektu "Prapovijesno naselje u kontinentalnoj Hrvatskoj s infrastrukturom", voditelj N. Majnarić-Pandžić, u srpnju i kolovozu obavljena su arheološka iskopavanja i istraživanja nalazišta Pupičina peć, Vešanska peć i abri Šebrn u Istri. I dalje se radi na obradi i pripremi za objavu prapovijesnog materijala s lokaliteta Ozalj (T. Težak-Gregl). U okviru projekta "Protohistorija i antika hrvatskog povijesnog prostora" (voditelj P. Selem) radilo se na izradi studija i članaka za prvi zbornik projekta koji će biti posvećen kultu na tlu Hrvatske. U suradnji s Gradskim muzejom u Vukovaru A. Durman

je prijavio projekt "Vučedol - arheološko-turistički park." Suradivao je na uspostavi projekta izučavanja osteoloških nalaza s arheoloških lokaliteta Hrvatske na Odjelu za anatomiju Veterinarskog fakulteta i organiziranju prikupljanja osteoloških uzoraka. Suraduje s Katedrom za dendrologiju Šumarskog fakulteta u Zagrebu, a s Muzejom grada Zagreba suraduje na programu restauracije nepokretnih arheoloških nalaza u njegovom istočnom krilu.

Arheološka iskopavanja

M. Sanader je u lipnju iskopavala u Vojniću (Gardun-Trilj) i tu je otkriven satokršćanski grob koji je istražen i zaštićen. A. Durman je u kolovozu vodio zaštitna iskopavanja na gradnji zaobilaznice kod Đakova. U sedam sondi otkopano je 500 četvornih metara i pronađen je starčevački, vučedolsko-vinkovački i licenski materijal. S. Vrdoljak je u ožujku i travnju radila na projektu terenskog pregleda područja grada Nova Gradiška i u okviru toga je obavila pokusno iskopavanje nalazišta Slavča, u okviru suradnje Arheološkog zavoda Filozofskog fakulteta i Zavičajnog muzeja Nova Gradiška. U travnju sudjelovala je na arheološkom iskopavanju nalazišta Pupičina peć (Vranja) u Istri u okviru suradnje Arheološkog zavoda Filozofskog fakulteta i Arheološkog muzeja Istre u Puli i dr. Preston Miracle, Department of Archaeology, Cambridge, England. U srpnju je sudjelovala i u istraživanju Vešanske peći i abri Šebrn u Istri, u okviru suradnje s gore spomenutim institucijama i stručnjacima. U rujnu i listopadu vodila je arheološko iskopavanje kasnobrončanodobnog naselja Mačkovac - Crišanj (općina Vrbje, grad Nova Gradiška). I. Karavanić je u listopadu vodio iskopavanje Mujine pećine kod Trogira, općina Kaštela, u suradnji sa Zavičajnim muzejom Kaštela. K. Filipec je vodio zaštitna istraživanja u Đakovu tijekom srpnja i kolovoza u suradnji s Upravom za zaštitu kulturne baštine - konzervatorski odjel u

Osijeku i Muzejom Đakovštine, Đakovo. U suradnji s Upravom za zaštitu kulturne baštine - konzervatorski odjel u Zagrebu, radio je na projektu arheološkog terenskog pregleda grada Zlatara i okolice tijekom studenog.

Međunarodna suradnja

U lipnju je prof. dr. Fritz Krintzinger, ravnatelj Österreichischen archäologischen Institut, na poziv Odsjeka za arheologiju i M. Sanader posjetio Arheološki muzej u Zagrebu i lokalitet Gardun kod Trilja. A. Durman je postao suradnik Comité pour la Siderurgie Ancienne de l'Union internationale des Sciences préhistoriques et protohistoriques za Hrvatsku. Za projekt "Aegean and Near Eastern Dendrochronology" sveučilišta Cornell, SAD, sakupljao je arheološke uzorke drveta i subfosilno drvo iz Hrvatske. S. Vrdoljak je dobila stipendiju Ministarstva znanosti Republike Hrvatske i Ministarstva znanosti Republike Austrije za rad na doktorskoj disertaciji na Institut für Ur- und Frühgeschichte der Universität Wien. I. Karavanić je do lipnja 1997.g. boravio u Sjedinjenim američkim državama (Department of Anthropology, University of New Mexico) koristeći stipendiju Fulbright. Osim tog boravka kraće je vrijeme proveo i na University of Michigan, Northern Illinois University, University of Kansas. K. Filipec je od ožujka do lipnja boravio u Beču na Institut für Ur - und Frühgeschichte der Universität Wien, koristeći stipendiju Ministarstva znanosti Republike Hrvatske i Ministarstva znanosti Republike Austrije.

Izložbe, znanstveni skupovi, javna predavanja

K. Filipec je bio koautor izložbe postavljene u Domu hrvatske vojske u Đakovu pod nazivom "Djelatnost Muzeja Đakovštine 1993-1997." (Đakovo prosinac 1997.). U okviru izložbe prikazano je i srednjovjekovno groblje u Đakovu.

Tijekom 1997.godine održani su mnogi znanstveni skupovi na kojima su sudjelovali članovi Odsjeka za arheologiju. Na međunarodnim skupovima sudjelovala je N. Majnarić-Pandžić: održala je referat "Einige Anmerkungen über neue Siedlungsforschungen in Nordwestkroatien" na savjetovanju "Čovjek i okoliš u brončano doba Europe" na Freie Universität u Berlinu. A. Durman je također sudjelovao na međunarodnim skupovima: u lipnju 1997.g. na skupu "Traditions and Innovations in Early Medieval Iron Production" u Sopronu u Mađarskoj s referatom "The Traditions of the Roman Age Iron Production at the Border of Pannonia and Dalmatia", te na skupu "Early Ironworking in Europe (archaeology and experiment)" u Plas Tan y Bwch u Walesu, Velika Britanija u rujnu 1997. g. s referatom "Iron resources and productions for the Roman frontier in Pannonia". M. Milićević Bradač sudjelovala je na znanstvenom skupu European Association of Archaeolo-

gists, Third Annual Meeting, u Ravenni, Italija, u rujnu 1997. s referatom "Treatment of the Dead at the Eneolithic Site of Vučedol, Croatia". M. Šegvić sudjelovala je na skupu "Tavola rotonda internazionale, Le fonti antiche epigrafiche, letterarie e numismatiche della regione Alpe-Adria" u Aquileji, Italija, u studenom 1997. g. s referatom "Croatiae Schedae Epigraphicae Latinae, III". S. Vrdoljak je prisustvovala znanstvenom skupu "Jahrestagung Österreichische Gesellschaft für Ur- und Frühgeschichte, West - und Süddeutscher Verband für Altertumsforschung" u Beču u svibnju 1997. g. Također je prisustvovala međunarodnoj konferenciji o metalurgiji željeza u Mađarskoj u Sopronu i Somogyfajszu u lipnju 1997.g. Mnogi znanstveni skupovi, neki od njih međunarodnog karaktera, održani su i u Hrvatskoj. M. Zaninović je sudjelovao na skupu "850. Obljetnica Hvarske biskupije" u svibnju 1997.g. s priopćenjem "Uljudbeni temelji hvarske biskupije"; sudjelovao je na međunarodnom skupu "Carski kult na istočnom Jadranu" u Puli u studenom, s referatom "Neki aspekti Augustova kulta u Dalmaciji". M. Sanader je u travnju 1997.g. sudjelovala na međunarodnom skupu o Eufrazijevoj bazilici i antici Istre u Poreču s referatom "O porijeklu kulta Terra Histria"; u rujnu je sudjelovala na skupu o kulturnoj animalistici u Splitu s referatom o ikonografiji Kerbera. M. Šegvić je sudjelovala na međunarodnom skupu "Carski kult na istočnom Jadranu" u Puli s referatom "Iulia Augusta Agrippina - portret na novcu".

Članovi Odsjeka održali su i nekoliko javnih predavanja te nastupali na televiziji i radiju. Javna predavanja u Sjedinjenim Američkim Državama održao je I. Karavanić i to: "Recent Research in the Paleolithic of Croatia" na Department of Anthropology, Northern Illinois University, Brown Bag Lecture Series, u veljači 1997; "Recent Work at Vindija" na Department of Anthropology, University of Kansas, The Brown Bag Series, u veljači 1997; "The Paleolithic of Croatia" na Department of Anthropology, University of New Mexico, Paleo Palavers, u ožujku 1997; "The Middle-Upper Paleolithic Transition at Vindija Cave, Croatia" na Department of Anthropology, University of New Mexico, Paleo Palavers, u ožujku 1997. g. Na Odsjeku za arheologiju Filozofskog fakulteta održao je javno predavanje "Moje Fulbrightovo iskustvo" o studijskom boravku u SAD uz dijapozitive. M. Zaninović je u siječnju u Društvu prijatelja Perugie održao predavanje "Dioklecijanova palača u Splitu - 1700 godina Splita"; za polaznike Međunarodnog likovnog studija ALU Zagreb i Northern Illinois University, Michigan i Fontys University, Nizozemska, u okviru INSEA (Odgoj putem umjetnosti), UNESCO - Odjeljak u Kanadi, održao je predavanje u Starome Gradu na otoku Hvaru u srpnju 1997; u listopadu je održao predavanje "Hrvatska obala raskrižje europske civilizacije" za Collegium Hergešić u Europskom domu u Zagrebu. Iste je godine predavao na Hrvatskim studijima, Zagreb, kolegije

iz arheologije (3 predavanja). M. Zaninović održao je govor na otkriću biste don Šime Ljubića u Starome Gradu na Hvaru u ime Odsjeka za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu, HAZU, HAD-a i Arheološkog muzeja u Zagrebu. M. Šegvić je održala predavanja "Latinski natpisi narodnih vladara" i "Najstariji hrvatski novci" na Hrvatskim studijima, Zagreb u svibnju 1997. g. A. Durman je sudjelovao u poslijediplomskoj nastavi na Sveučilištu u Ljubljani.

M. Zaninović je sudjelovao u TV emisijama "Grci na Jadranu" i "Rimljani kod nas" u listopadu 1997.g, te u Radio emisiji "Žene u povijesti: Teuta" i "Kleopatra" u listopadu i studenom. T. Težak Gregl sudjelovala je u TV emisiji "Stari grad Ozalj", te u putopisnoj radio emisiji "Zagrlji svijet": dvije emisije o ekskurziji Odsjeka za arheologiju po Mađarskoj. L. Bekić sudjelovao je u TV emisiji Dobro jutro, Hrvatska s prilogom o gradinama.

Dr. Andreas Lippert održao je na Odsjeku za arheologiju predavanje o svojim istraživanjima čovjeka iz ledenjaka u Tirolu, pod nazivom "The Iceman".

Dr. Paolo Biagi, Universita di Venezia, održao je predavanje o počecima neolitizacije u Italiji s osvrtom na Arene Candide.

Izdavačka djelatnost

Arheološki zavod tiskao je časopis Opuscula Archaeologica broj 20 (1996).

Stručne ekskurzije

Odsjek za arheologiju organizirao je stručne ekskurzije za nastavnike i studente, a zbog boljeg upoznavanja s arheologijom na terenu i važnim muzejima. Tako je organizirana četverodnevna ekskurzija u zapadnu Mađarsku (Tihany, Veszprem, Gjör, Sopron, Nöszeg, Stombathely); zatim posjet Brežicama i Posavskom Muzeju, s obilaskom arheoloških loklita Velke Malence i Drnova (Nevidunum); posjet Novom Mestu i Dolenjskom muzeju, te obilazak arheoloških lokaliteta Kapiteljska njiva i Cvinger. Osim toga Odsjek je organizirao posjet velikoj izložbi "I Daci" u Trstu.

Doktorati i magisteriji

Tijekom 1997.g. na Odsjeku za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu uspješno su obranili disertaciju i stekli naziv doktora znanosti: Tomo Janakievski iz Bitole, Mario Jurišić iz Zagreba, Jasna Šimić iz Osijeka, Boško Marijan iz Županje, Mario Šlaus iz Zagreba. Magistarske radove obranili su i stekli naziv magistra znanosti: Tomislav Šeparović iz Splita, Goranka Lipovac Vrkljan iz Zagreba, Hermina Görlicke Lukić iz Osijeka, Klara Buršić-Matijašić iz Pule.

Znanstveni i stručni radovi objavljeni tijekom 1997. godine

Marin Zaninović

1. Municipium Phariae, Studia in honorem Georgii Mihailov, Institut trakologije Univ. u Sofiji, 1997, 519-523
2. O nekim prometnim osobitostima Makarskog primorja u prethistoriji i antici, Makarsko primorje 3, Makarska 1997, 9-16
3. Iliri u antici na hrvatskom tlu, Hrvatska i Europa - Rano doba hrvatske kulture, Kultura, znanost i umjetnost (Europski projekt HAZU), Zagreb 1997, 55-71
4. Tradizioni dionisiache tra Paro e Pharos, KTEMA, Civilisations de l'Orient, de la Grèce et de Rome antique 19, Strasbourg 1994 (1997), Hommage a Edmond Frézouls II, 209-216
5. Villae rusticae u pejzažu otoka i obale antičke Dalmacije, Histria antiqua 1, Pula 1997, 87-96
6. Liberov natpis iz Vrsara, Arheološka istraživanja u Istri, Izdanje HAD 18, Pula 1997, 137-141
7. Teritorij Pharosa, Prilozi povijesti otoka Hvara 10, Hvar 1997, 7-25
8. Grčka podjela zemljišta na otoku Visu, Opuscula Archaeologica 21, Zagreb 1997, 77-84
9. Neki aspekti Augustova kulta u Dalmaciji, Materijali 9, Pula 1997, 19-20, 61-62
10. Zdenko Vinski, 1913-1996, nekrolog, Ljetopis HAZU 100, Zagreb 1997, 327-328
11. Franco Sartori, Dall'Italia all'Italia, Vol.I-II, Padova 1993, Opuscula Archaeologica 20, Zagreb 1996 (1997), 215-220
12. Uljudbeni temelji Hvarske biskupije, Intervju, Slobodna Dalmacija, 12.rujna 1997, 34
13. Archaeology, Scientific Research in Croatia, ed. Ministry of Science and Technology, Rep. of Croatia, Zagreb 1995 (1997) 185.

Nives Majnarić-Pandžić

1. Nalaz vindeličkog statera iz Vinkovaca, Opuscula Archaeologica 21, Zagreb 1997, 29-35.
2. Stanje u hrvatskoj arheologiji i mogućnosti razvoja, Zbornik radova Simpozija o fundamentalnim istraživanjima, HAZU, Zagreb 1997, 146-155.
3. Čovjek i okoliš u brončano doba Europe, Završno savjetovanje projekta Europskog savjeta "Die Bronzezeit: das erste goldene Zeitalter Europas", Berlin 1997, Obavijesti 29/2, Zagreb 1997, 32-33 (s. D. Glogović).

4. Zvonimirovo i Josipovo - groblja starohrvatskoga doba u Virovitičko-podravskoj županiji, Obavijesti 29/3, Zagreb 1997, 131-132.

Tihomila Težak Gregl

1. Suradnik u Hrvatskom leksikonu, sv. 2, Zagreb 1997.
2. Povijesna čitanka za 5. razred - suautor s D. Čuturom i B. Kuntić - Makvić
3. Djelatnost Odsjeka za arheologiju i Arheološkog zavoda tijekom 1995.g., Opuscula Archaeologica 20, 1996 (1997)
4. Hermann Parzinger, Studien zur Chronologie, recenzija knjige, Opuscula Archaeologica 21, 1997 (1998).

Aleksandar Durman

1. Tin in Southeastern Europe? Opuscula Archaeologica 21, Zagreb 1997, 7-14.

Marina Milićević Bradač

1. KLAUDIJEAN, Otmica Prozerpine, prijevod, komentar i studija, Zagreb Latina et Graeca, 1997.
2. Corinthian style in relation to open and closed space, Histria Antiqua 1, 1997 (Pula 1995) 175-180.
3. Leksikon Leksikografskog zavoda, Zagreb 1997: urednik rubrike arheologija i autor natuknica iz arheologije.
4. Djelatnost Odsjeka za arheologiju i Arheološkog zavoda tijekom 1996.g., Opuscula Archaeologica 21, Zagreb 1997, 255-258.

Mirjana Sanader

1. Forschungen österreichischer Archäologen in Kroatien im 19. und 20. Jhr. Ein bibliographischer Versuch, Österreichische Jahreshefte 66, 1997, Beiblatt, 456-478.
2. Zur Ikonographie der Herkulesdarstellungen in Kroatien, Akten des IV internationalen Kolloquiums über Probleme des provinzialrömischen Kunstschaffens, Celje 8-12 Mai 1995, Ljubljana 1997, 207-213
3. Prilog istraživanju upravljanja rimskim imanjima, Histria Antiqua 1, 1997 (Pula 1995), 169-175.
4. Novi aspekti kulta božice Terra Mater, Opuscula Archaeologica 20, 1996 (1997), 119-130
5. O porijeklu kulta božice Terra Histria, Prilog na međunarodnom znanstvenom skupu Eufrazijeva bazilika i Poreč, Poreč 27-28. lipnja 1997.

6. The Island of Vis (Issa) and its Role as Mediterranean Crossroad on the Eastern Adriatic Coast, Abstracts of Third Annual Meeting of European Association of Archaeologists, Ravenna, September 24-28, 1997, str.130
7. Varaždinske toplice, Croatia-In Flight Magazine, jesen 1997, Zagreb 1997, 24-30.
8. Odisejev otok, Mljet, Croatia-In Flight Magazine, ljeto 1997, Zagreb 1997, 30-38.
9. Vječnost u Efezu. Uz 120 godina arheoloških istraživanja, Hrvatsko slovo, 9. svibnja 1997, sr.18.
10. Obnovljeni sjaj Afroditina grada, Obzor 111, Zagreb 24.svibnja 1997, 46-47.
11. Pulski arheološki bedeker (Robert Matijašić - Klara Buršić Matijašić, Antička Pula s okolicom, Pula 1996.), Vjesnik br. 17760, 27. Ouzujka 1997, str. 18.
12. Carl Patsch, Povijest i topografija Narone, Metković 1996, Obavijesti 29/1, Zagreb 1997, 44-45.
13. Peter Brown, Die Entstehung des christlichen Europa, München 1996, Obavijesti 29/2, Zagreb 1997, 85-87
14. Vječnost u Efezu - uz 120 godina arheoloških istraživanja, Obavijesti 29/2, Zagreb 1997, 119-122.
15. Günter Fischer, Das römische Pola. Eine archäologische Stadtgeschichte, München 1996, Obavijesti 29/2, Zagreb 1997, 87-88
16. Marin Zaninović, Od Helena do Hrvata, Obavijesti 29/2, Zagreb 1997, 84-85.
17. Ozračje Klaudijanova pjesništva (Klaudijan, Otmica Prozerpine, priredila i prevela Marina Milićević, Latina et Graeca, Zagreb 1997), Vjesnik 18. rujna 1997, str.18.
18. Rimska Pula (Günter Fischer, Das römische Pola, Eine archäologische Stadtgeschichte, München 1996), Histria Antiqua 1, 1997 (Pula 1995), str.21.

Marina Šegvić

1. Arheološki park u Topuskom, Histria Antiqua 1, 1997 (Pula 1995), 117-121.
2. Pharos - antički Stari Grad, Encyclopaedia Moderna, god. XVII, br. 47, Zagreb 1997, 99-102.
3. XI Congresso internazionale di epigrafia greca e latina, Roma, Teatro Argentina, 18-24 settembre 1997, Obavijesti 29/2, 1997, 34-35
4. Rječnik hrvatske arheologije (s B. Kuntić-Makvić), Obavijesti 29/2, Zagreb 1997, 37-39.
5. Amfiteatar: igre u carsko doba u Puli (Izložba), Obavijesti 29/3, Zagreb 1997, 132-134.

6. Epigrafika, Hrvatski leksikon, Zagreb 1997.
7. Topusko, Muzeopis, Zagreb 1997, 122.
8. Croatiae Schedae Epigraphicae Latinae, Aquileia Nostra 68, Aquileia 1997, 326.
9. Iulia Augusta Agrippina- Portret na novcu; Iulia Augusta Agrippina's portrait on a coin, Materijali 9, Pula 1997, 33 i 76.
10. Elaborat, Hrvatski arheološki rječnik (s B. Kuntić-Makvić), proljeće 1997.
11. CD-ROM Jantar u Hrvatskoj u pretpovijesnom i antičkom razdoblju (s D. Balen-Letunić), Bernsteinstrasse, eine Zietreise entlang der Römischen Handelstrasse, Sopron 1997.
12. Pannonico-dalmatica: A Questica of Continuity, PREDCI I PREDTEČI-MITOVE I UTOPII NA BALKANITE, Blagoevgrad 1997, 427-433

Snježana Vrdoljak

1. (s Marijom Mihaljević), Projekt terenskog pregleda područja grada Nove Gradiške, Opuscula Archaeologica 21, Zagreb 1997, 187-194.
2. (s Marijom Mihaljević i Goranom Skelcem), Projekt terenskog pregleda područja grada Nove Gradiške i pokusno sondiranje nalazišta Slavča, Obavijesti 29/3, Zagreb 1997,48-54.
3. Pokusno sondiranje nalazišta Mačkovac-Crišanj, Obavijesti 29/3, Zagreb 1997, 61-64.

Ivor Karavanić

1. Musterijensko nalazište Mujina pećina kod Trogira. Rezultati trogodišnjeg iskopavanja (koautor Ivanka Bilich-Kamenjarin), Opuscula Archaeologica 21, Zagreb 1997, 195-204.
2. Nastavak istraživanja Mujine pećine, Obavijesti 29/3, Zagreb 1997, 38-39.

Krešimir Filipec

1. Đakovo - župna crkva, treća godina zaštitnih arheoloških iskopavanja, Opuscula Archaeologica, 21, Zagreb 1997, 239-243.

Luka Bekić

1. Sustav gradina na rovinjskom području, Histria Archaeologica 27 (1996), Pula 1997, 19-92.

